

Van de Redactie.

waardeeren zonder veel te gevoelen voor het directe. Die bekentenis teekent den stedeling, gewoon dat men hem het schoone thuis brengt, het omlijst en ophangt in een zaal, een kamer. Maar de minsten zijn zoo uiterst gevoelig. Zij kunnen misschien genieten van een kleurenharmonie; zij zullen zeker niet diep gevoelen het karakter van een kunstwerk, indien zij niet hebben leeren waarnemen het karakter van het landschap zelf.

Veel meer is er nog. Wat weet men van vorm en kleur, indien men niet zelfstandig weet te bewonderen die eindelooze reeksen van vormen en kleuren in de Natuur? Neem het meest elegante voorwerp van kunst-nijverheid en zet er een handvol bloemen naast. Ge zult zien waarom de kunstenaar niet maar eenvoudig moet kopieeren; maar ge zult ook zien waarop zijn streven moet gericht wezen, in welken zin de Natuur leermeesteresse is der kunst en waarom haar altijd ver vooruit, waarom nooit meer dan te benaderen. Want in de Natuur is de ziel van den Allerhoogste, in het kunstvoorwerp maar iets der ziel van den hoogen mensch; de Natuur geeft zich geheel in een geheel, alle kunst is maar fragmentarisch, daardoor zooveel nader tot ons, doch daardoor ook zooveel verder van het eeuwig-schoone, door geslacht op geslacht bewonderd en toch door geen sterveling ooit te gevoelen. Want niet alleen de kennis van de geheimenissen der Natuur zou ons dooden; het *gevoelen* ook met volle sensatie van der Naturen-heerlijkheid zou een mensch het leven kosten. Onzer blindheid danken wij 't, dat wij midden in al die pracht nog kunnen bestaan.

Er is een lofwaardig streven om kinderen en menschen wat nader te brengen tot de Natuur. We hebben lang nagenoeg uitsluitend door de natuurwetenschap het nuttige leeren zien aan onze kinderen. Vooral moesten zij leeren van de knapheid der menschen, die dronken waren van verbazing over zichzelf dat zij stoomwerktuigen hadden gemaakt en al aardig wat doen konden met de electriciteit; terwijl de scheikunde en de chemische technologie wonderen deden verwachten. Maar nu worden de jonge menschen meegenomen

naar buiten, nu krijgen ze schooltuintjes en mogen ze aquariums hebben en planten-boeken. *De Natuur in* gaan ze. Nog wel nuchtertjes, met wetenschappelijke bedoelingen, doch daartegen kan niemand iets hebben. De hoofdzak is dat ze leeren waarnemen; het komt er voor hun schoonheidsgevoel niet eens zoo heel veel op aan met welk doel en 't is juist wát goed dat niet op schoonheid in de eerste plaats gewezen wordt, want dan zouden we misschien een geslacht krijgen van neuswijze *aesthetici*. Hoe minder gepraat over schoon op school hoe beter. Maar voor het schoonheidspeurende kind gaat niets verloren, dan — misschien — een vaardig determineerderdje van in 't wild groeiende gewassen. Het zal vergeten de meeldraden te tellen van een bloem of te letten op de bladstelling van een boom of op den vorm der voeten van een kikvorsch. 't Zal zitten „Suffen”, naar 't oordeel van zijn kameraadjes, die rupsen vangen of kikker-eieren in een flesch doen of waterlelies ontwortelen of een hagedis met welbehagen in hun zakdoek rollen. Maar het zal de ziel voldrinken aan al die Natuurweelde, voor 't eerst aanschouwd, het zal zichzelf leeren zien, nu het eenmaal opmerken heeft geleerd en, mocht het de namen uit de boekjes niet kunnen onthouden, het zal zelf namen bedenken voor die duizenderlei planten en dieren, waarover de leeraar zooveel wetenswaardigs vermeldt, dat het niet hoort.

Van een jongentje weten we, opgegroeid in eenzaamheid, droomerig en traag ontwakend ten leven. Het zat uren aan uren heelemaal verscholen in een rietschoot, aan den kant van een erg gewoon slootje. En aan „natuurkennis” had het nooit gedaan. Toch noemde 't alle planten en dieren bij namen: de riethalmen, de dodderbloemen, de verschillende vlinders en vogels . . . al wat het zag. En, later zich die namen herinnerend, vond hij ze kenschetsend, vaak veel juister, dan de ware en van het wezen der Natuur wist hij als kind niet minder dan toen hij heel knap was geworden in de plant- en dierkunde, voor zoover hem die werden onderwezen. Zoo zou het ook een heden-daagsch kind kunnen gaan *op excursie* met een leeraar en wij verbeelden ons dat de